

ματα· έχω κ' ἐγὼ τὴν ἀδυναμίαν μου, κι ἀρχίζω νὰ γερῶ, καὶ γυρίζω τρυφερά στὰ περασμένα. Σὰ νὰ νὰ τὸ καταλαβαίνω κι ὁ ἴδιος ὁ Ψυχάρης : «Μοῦ κόστισε πολὺ νὰ τ'ἀλλάξω, λέει, ἐπειδὴ τὸ Ταξίδι δὲν ἤθελε νὰ τ'ἀγγίξω σὺν εἰδὸς νοικοκυμένῳ ποῦ εἶναι». Μὰ καὶ μαζί στοχάζομαι πῶς τὸ ἐγὼ μου δὲ σημαίνει τίποτε, πῶς ἐγὼ μπορεῖ νὰ πλέκω κρυφές ἀγάπες μὲ τὸ πρῶτο ἀνάλλαγο Ταξίδι, μὰ πῶς θάρθουν ἄλλοι - καὶ πόσοι τάχα;—ποῦ δὲν ξέρουν τίποτε ἀπὸ «Ταξίδι» τοῦ 1888, καὶ ποῦθὰ πρωτοῦδουν τὸ «Ταξίδι» τοῦ 1905, καὶ πῶς θὰ τὸ συμπαθήσουν αὐτὸ—ὅπως ἐγὼ τὸ ἄλλο—πρὸ σιγυρισμένο τῶρα καὶ πρὸ δουλεμένο. Ὅμως μὲ ἀνησυχεῖ κάτι ἄλλο. Ὁ Ψυχάρης, σὺν ὅλοις ὅπου φιλοσοφικὰ στοχάζονται, μένοντας πάντα ὁ ἴδιος, βρίσκει ἐν τοσοῦτῳ σὲ ἀδιάκοπη κίνηση, καί, συχνὰ πυκνά, καὶ ἀλλαγὴ. Σοφός, «γρηθάρει ἀεὶ πολλὰ διδασκόμενος». Καὶ ξέρει πῶς ἡ Ἐπιστήμη μέλιστα δὲν τραβάει μπροστὰ παρὰ πατώντας κάποτε καὶ στοὺς νεκροὺς ἀπάνω τῶν ἰδίων τῆς γυνωμῶν. Ἀπὸ τὰ 1886 ὡς τώρα ἡ γλῶσσα καὶ τὸ ὄψος τοῦ Ψυχάρη ἔχουν ἀλλάξει, λίγο λίγο, μὰ κάμποσο, κι ὅλο ἀλλάζουν. Στὰ πρὸ πολλὰ ἡ προκοπὴ καὶ τῶν δυὸ τους εἶναι γιγάντεια, γιατί ὅσο πάνε δείχνουν πῶς φυτρώνουν ἀπὸ τὴν βαθυτέρας ἐθνικῆς ρίζης. Σὲ ἄλλα, ἡ ἀνυποψίαστη λογικὴ σκέψη ποῦ, γὰρ νὰ οἰκοδομήσῃ, παραμερίζει τὰ πάντα, μοῦ θυμίζει κάποια λόγια ἀπὸ ἑνὸς μεγάλου στόμα γιὰ τὸ Σαίξπηρο. Ἄνευ αὐτῶν πῶς εἶναι στενὴ ἡ σκηνὴ γιὰ τὸ Σαίξπηρο καὶ πῶς εἶναι ἀντίθετη κατὰ βάθος, καὶ μαλλιοτραβιέται ἡ ποιητικὴ τοῦ τέχνη μὲ τὴν σκηναὶ ἀνάγκη. Φαντάζομαι πῶς εἶναι στενὴ γιὰ τὸν Ψυχάρη ἡ δημοτικὴ γλῶσσα, ὅση ἀγάπη κι ἂν τῆς ἔχη κι ὅσο κι ἂν τὴν κατέχη καὶ θίλοντας νὰ τῆς πλατύνῃ τὰ σύνορά της, βγαίνει ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα, καὶ μὲ τὴν ὄραση τῆς ἐπιστήμης του, καὶ μὲ τὴν τόλμη τῆς γνώσης του, καὶ μὲ τὸ μάντεμα τῆς φαντασίας του τὴν συμπληρώνει καὶ τὴν πλουτίζει, καὶ τὴν κανονίζει καὶ τὴν μαρφώνει τὴ γλῶσσα· μὰ εἶναι ἀκόμα ἡ νέκ μας γλῶσσα, μὲ ὅλα τὰ χαρίσματα καὶ μὲ ὅλη τὴν τὴ φυσικὴ στοργυλότητα καὶ ροδοκοκκινάδα, τόσο λεπτοκάμωτη, τόσο ἀγύμναστη καὶ τόσο ἀπροετοίμαστη νὰ δεχτῇ καὶ νὰ κρατήσῃ τὰ συμπληρώματα αὐτὰ καὶ τὰ πλουτίσματα καὶ τὰ κανονίσματα καὶ τὰ μαρφώματα, ποῦ λυγίζεται καὶ τρέμει καὶ δείχνεται σὺν ἐτοιμῇ νὰ σωριαστῇ· κ' ἐμεῖς οἱ βέβηλοι ποῦ στεκόμαστε ἀπὸξω καὶ δὲν ὑποψιάζομαστε πῶς εἶναι ὅλα αὐτὰ ἡ γυμναστικὴ καὶ ἡ διαίτητικὴ καὶ ἡ ἀνατροφή καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς γλώσσας καὶ πῶς μ' αὐτὰ μονάχα θὰ τραβήξῃ μπροστὰ, ἂν ἔχη μέσα τῆς ζωῆς, ὅσο κι ἂν τώρα φαίνεται σὺν ἐνοχλημένῃ ἀπὸ τέτοια παραφορτώματα, κ' ἐμεῖς οἱ ἀνίδεοι δὲν μπορούμε παρὰ νὰ νομίζουμε πῶς κάποτε καὶ κάπου τὸ παρακάνει ὁ Ψυχάρης. Κ' ἐγὼ ποῦ καταλαβαίνω ὅλο τὸ πλάτος κι ὅλο τὸ βάθος τῆς ψυχαικῆς ἐργασίας κι ὅλα τὰ γιατί κι ὅλα τὰ πῶς τοῦ λογοτέχνη καὶ τοῦ γλωσσολόγου, θαυμάζω τὴ γλῶσσα τῆς «Ζωῆς» καὶ ἀγάπης στὴ μοναξιά καὶ τῆς «Ἀπολογίας», ὅμως ἀγαπῶ τὴ γλῶσσα τῶν «Ἱστορικῶν καὶ γλωσσολογικῶν ζητημάτων» τοῦ 1886 καὶ τοῦ πρώτου «Ταξιδίου».

*

Ὁ πρόλογος τῆς δευτέρας ἐκδόσεως τοῦ «Ταξιδίου», ἀριστοῦργημα. Τὸ «Ταξίδι» ἔχει μέσα του ἀπ' ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ λόγου, καὶ εἶναι μιὰ ὀρχήστρα λογοτεχνικῶν εἰδῶν· ἔχει λυρισμὸ, δημοσιογραφία, σάτυρα, πατριωτικὴ ὠδή, διήγηση, χρονικά, ψυχολογία, γλωσσολογία, ἐπιστήμη, ὄνειρο, φιλοσο-

φία, θαλασσογραφίες, σκίτσα, τάρχαϊα καὶ τὰ νέα, τὴν Πόλιν καὶ τὴν Ἀθήνα, τὰ θάνατα νησιᾶ, ὅλες τὴς ἰδέες συμπλέκει κι ὅλα τὰ αἰσθήματα· ὁ πρόλογος τῆς δευτέρας ἐκδόσεως ἀξίζει, μικροῦτσικος αὐτός, ὅσο καὶ ὁλόκληρο τὸ βιβλίο! μὰς ξαναδείχνει τὰ χαρίσματα τοῦ «Ταξιδίου», κι ἀκόμα μὰς γγίζει τὴν καρδιά μὲ κάποιο ἰδεατὸ μυστήριον ποῦ δὲν τῶχει τὸ «Ταξίδι». Καὶ σημειώνει κάπου στὸν πρόλογο αὐτό: «Τί εἶμαι; γλωσσολόγος ἢ ψυχολόγος, ἐπιστήμονας ἢ ποιητής, καλὰ καλὰ δὲν τὸ κατέχω, νὰ σὰς τὸ πῶ. Ἴσως δὲν εἶμαι τίποτις. Ἐνὰ πρᾶμα νοιώθω, πῶς εἶτε λέξη πιάω νὰ ψυχολογήσω εἶτε ἀνθρώπινη ψυχὴ, διαφορετικὴ δουλειὰ δὲν κάνω, κι ὅσο ἡ μιὰ μὲ συνεπαίρνει, τόσο μὲ συνεπαίρνει κ' ἡ ἄλλη». Ἐγὼ νομίζω πῶς καλὰ τὸ κατέχω τί εἶναι καὶ βλέπω στὰ γραμμένα του πότε τὸ γλωσσολόγο, πότε τὸν ψυχολόγο, πότε τὸν ἐπιστήμονα, καὶ πάντα τὸν ποιητὴ, καὶ βλέπω στὰ βιβλία του σφιχταγκυλισμένους μαζί καὶ τὸν ποιητὴ καὶ τὸν ἐπιστήμονα καὶ τὸν ψυχολόγο καὶ τὸ γλωσσολόγο, καὶ βλέπω πῶς ἡ ποίηση καὶ ἡ ἐπιστήμη καταντοῦνε νὰ μὴ ξεχωρίζουνε στὰ ἔργα του, νὰ κάνουν οἱ δυὸ πνοὴς ἑνα κορμὶ καὶ μιὰ δύναμη, ὅπως αὐτὸ συμβαίνει σὲ μερικὰ ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα γεννήματα τῆς φαντασίας. Μὰ καὶ βλέπω κάποτε πῶς κι ὁ γλωσσολόγος κι ὁ ποιητὴς κι ὁ ἐπιστήμονας κι ὁ ψυχολόγος σὰ νὰ στενοχωριέται καθένας μέσα στὸν κύκλο του καὶ σὰ νὰ ζητᾷ νὰ πατήσῃ στοῦ ἄλλου τὰ σύνορα, πράγμα ποῦ φέρνει κάπως ταραχὴ καὶ κάποια σύγχυση. Ἐγραφε ὁ Γκαίτε ἀπὸ τῆς Ρώμης ποῦ εἶχε λάβει ἑνὰ βιβλίο τοῦ Ἐρδερ:

«Γιὰ νὰ τὰ πῶ ὅλα ὅσα στοχάζομαι γι αὐτὸ τὸ βιβλίο, θάπρεπε νὰ γράψω ἄλλο ἑνὰ βιβλίο».

Γιὰ τὸν Ψυχάρη καὶ γιὰ τὸ ἔργο του, καὶ γιὰ ἑνὰ τοῦ βιβλίου μόνο, ἀνίσως θέλεις εὐσυνείδητα καὶ καθὼς τοῦ πρέπει νὰ τὸν κρίνῃς, θὰ ταίριαζε νὰ γράψῃς ὁλόκληρο βιβλίο, καὶ χωρὶς νὰ εἶσαι Γκαίτε.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΜΑΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΠΟΝΟΣ ΜΟΥ ΚΑΙ ΠΟΝΟΣ ΣΟΥ

Τὰ μάτια σου μοῦ τόλειπε χίλιες φορὲς ὡς τώρα
Τὰ χεῖλιά σου ἂν τὸ κρύβουνε, δὲν εἶνε μυστικό..
Ἐμὲ δὲ φεύγει ἀπὸ τὸ νοῦ οὔτε σιγμὴ οὔτε ὦρα,
Τ' ἀγνὸ τὸ προσωπιάκι σου, τὸ γέλιο τὸ γλυκὸ.

Τ' ἀγνὸ τὸ προσωπιάκι σου, ὅπου σκορπᾷ τὰ δῶρα
Τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς χαρᾶς σὲ μένα τὸν κακὸ,
Τὸ γέλιο σου, ποῦ χαίρεται σ' αὐτό, λές, ὅλη ἡ χώρα
Κ' εἶναι γιὰ μὲ ποῦ τῶβρηκα σὺν πλούσιον ροζικῷ.

Ἐσὺ γιατί τὸν πόνο σου νὰ τονε πρὶς δειλιάσεις;
Τάχα δὲ νοιώθεις, πῶς ἐμὲ μὲ κάθε νάζι σφάζεις;
Τότε, νὰ μάθεις μέσα μου γιὰ σένα τί κατέχω:

Πῶς σ' ἀγαπῶ, πῶς σ' ἀγαπῶ μ' ὅσες λαχτάρεις ἔχω,
Καὶ λὲν πῶς ἡ ἀγάπη μου πέρα ἀπ' τῆς γῆς, τὰ μέρη
Μακραίνει, ὡς καὶ ποῦ σβύνεται τ' ἀπόσπερνον τ' ἀ-
[στέρι...]

ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΧΑΡΑΖΕΙ...

Ἡ νύχτα μας ξεψύχῃ. Καὶ τώρα ποῦ χαράζει
Βλέπω τὸ προσωπιάκι σου ἀχνὸ κ' ἀρρωστημένο,

Καὶ λέω πῶς ἡ πλανεύτρα Ἀυγή, ἀλύπητα σοῦ βγάλα
Ὁ, τι ἀπάνου του ἔχω ἰδεῖ πλάνο καὶ μαγεμένο.

Παίρνει τὰ γλυκοχρόματα καὶ πλάθει καὶ ταιριάζει
Μιὰ λάμψη, σὺν τὸ βλέμμα σου τὸ μυριοφλογισμένο,
Κι' ἀπλώνει καὶ ἀπὸ χροσὸ κι' ἀσῆμι καὶ τοπάζει
Σὰ φέγγος τοῦ μειώπου σου, μιὰ μακρυνὸ καὶ ξένο.

Πάμε σὲ πύργο ἀλαργινὸ ὁπῶχει ἐμένα κύρη.
Μέσ' σὲ λαγγάδια σκοτεινὰ καὶ πυκνωμένα δάση,
Μακριὰ ἀπὸ κάθε ξέφαντο καὶ κάθε παρεθύρι,

Νὰ κρύψουμε τὰ κάλλη σου, ἡμῶς μὲς τὰ κλέψει ἡ
[πλάση..]

Τήραξ' ἐδῶ πῶς σὲ κοιτᾷ μέσ' ἀπ' τὸ περιβόλι,
Τὰ ρόδα, οἱ βιόλες, οἱ μοσχίες κ' οἱ μενεξέδες ὅλοι!

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ
ΜΗΝΥΤΗ

Εἴτανε ἴσα μὲ προχθὲς στὴ νομοθεσίᾳ μας μιὰ περίεργη διάταξη, ποῦ ἐπειδὴ χρόνια εἶχε περσμένη σὲ ἀχρηστία, κανεὶς ἀπ' τοὺς σημερινούς μας δὲν τὴν ξέρει, κ' ἔς ἐπαιξε τὸ ρόλο τῆς τὰ πρῶτα χρόνια ποῦ θεμελιώθηκε τὸ κράτος. Ἡ διάταξη αὐτὴ εἶναι τοῦ ἀρθροῦ 879 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας μας, γιὰ τὸ διορισμὸ μηνυτῆ. Ἀξίζει νὰ ποῦμε κάτι γι' αὐτή, ἀφοῦ μάλιστα πέρασε πιά στὴν Ἱστορίαν...

Τὸ τέλειωμα τῆς κρισιολογίας δείχνει ἡ ἐκδοσὴ τῆς ἀπόφασης ἀπὸ τὸ δικαστήριον. Μὲ τὴν ἀπόφαση ξεδιαλύνεται ἡ ὑπόθεσις, καὶ δίνεται τὸ δίκιο σὲ κεῖνον ποῦ τοῦ πρέπει. Μὰ δὲ φέρνει τέτιον ἀποτέλεσμα κάθε ἀπόφασις, καθὼς λόγου χάρις ἡ «προδικαστικὴ» ποῦ διατάζει νὰ ἐνεργηθῶναι ἀπόδειξεις γιὰ κάπιο θέμα τῆς ὑπόθεσης ποῦ φιλονικιέται, ἢ νὰ παρουσιαστῇ στὸ δικαστήριον ἑνὰ ἔγγραφο ποῦ εἶναι ἀνάγκη νὰν τὸ δεῖ ὁ δικαστὴς γιὰ ν' ἀποφασίσῃ. ἀλλὰ μονάχα κείνη ποῦ ὀνοματίζεται ἀριστική ἀπόφασις, καὶ ποῦ τέλεια κ' ὀριστικὰ ξεδιαλίνει τὴ φιλονικία, αὐτὴ ποῦ ἔκαμε τοὺς δυὸ δίκους νὰ ζητήσουνε τὴ σκέπη τῆς Δικαιοσύνης. Καὶ πρέπει νὰ ποῦμε πῶς ἐδῶ ὁ λόγος δὲν εἶναι γιὰ ποινικὰς δίκας, κείνες ποῦ γίνονται γιὰ τιμωρίαν τῷ λογῆς λογῆς ἐγκλημάτων καὶ ἀδικημάτων, μὰ γιὰ ἀστικὰς διαφορὰς, δηλαδὴ ποῦ ξεφυτρώνουνε ἀνάμεσα στοὺς πολίτες κ' ἔχουνε βάση δικαίωματα περιουσίας, οἰκογένειας καὶ κληρονομίας. (Πολιτικὴ Δικονομία. Ἀρθρο 1).

Ἄμα βγεῖ ἡ ἀπόφασις, κείνος ποῦ κέρδισε τὴ δίκην θὰ θελήσῃ τὰ γραμμένα νὰ γίνουνε κ' ἀληθινὰ. Νὰ κάμει δηλαδὴ ὁ νικημένος ὅσα διατάζει τὸ δικαστήριον, κ' ἐξὸν ἀπ' αὐτὰ νὰν τοῦ πλερώσει καὶ τὰ δικαστικὰ ἐξόδα, ποῦ ἔκαμε ἄδικα τῶν ἀδίκων ἀφοῦ ἀποδείχτηκε πῶς αὐτὸς εἶχε ὅλο τὸ δίκιο. Πρέπει, μ' ἄλλα λόγια, ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου νὰ ἰσχυροποιεῖται. Μὰ γιὰ νὰ ἰσχυροποιεῖται μιὰ ἀπόφασις δὲ φτάνει μόνο νὰ εἶναι ἀριστική ὅπως εἴπαμε παραπάνω, πρέπει νὰ γίνῃ καὶ «τελεσίδικη». Τελεσίδικη εἶναι μιὰ ἀπόφασις ὅτα δὲν μπορεῖ νὰ χτυπηθεῖ οὔτε μὲ ἀνακοπὴν οὔτε μ' ἀφεση. Ἀνακοπὴ λένε ἑνὰ μέσο δικαστικὸ ποῦ ὁ νόμος δίνει

στό δικαίωμα γὰ νὰ προσβάλλει μιὰ ἀπόφαση ποῦ βγήκε ἐναντίον του, χωρὶς αὐτὸς νὰ παρουσιαστῇ διόλου στὸ δικαστήριον. Κ' ἐφ' ὅσον λένε, τὸ μέσο ποῦ δίνεται στὸ δικαίωμα γὰ νὰ κάμει τὴν ὑπόθεσίν του νὰ πάει σὲ ἀνώτερο δικαστήριον, καὶ καὶ νὰ ἐξεταστοῦν ὅσα λάθια τυχὸν ἔκαμε ὁ κατώτερος δικαστής.

Γιὰ νὰ ἐχτελεστῇ λοιπὸν μιὰ δριστηκὴ καὶ τελεσίδικη ἀπόφαση τοῦ δικαστήριου, ἢ κ' ἓνα συμβόλαιο, —γιατί ὁ νόμος λέει ὅτι καὶ τὰ συμβόλαια τὰ ποῦ γίνονται γὰ δάνεια, κηρύχτει ἐχτελεστὰ ὁ συμβολαιογράφος, ἅμα περᾶσει ὁ καιρὸς τους χωρὶς νὰ πλεωρῶνται — ἡ Πολιτικὴ μας Δικονομία, δίνει τέτια μέσ. (Ἄρθρα 878—1100). Πρῶτα, τὴν κατάσχεση τῆς κινητῆς περιουσίας τοῦ χρεοφειλέτη (ἐπιπλά, βιβλία, ρούχα, λεφτὰ) ἢ τῆς ἀκίνητης (χτήμητα, περβόλια, χωράφια, σπίτια). Ὑστερὰ τὴν προσωπικὴ κράτησιν, ποῦ διατάσσεται πάντα ἐξαιρετικὰ καὶ ποῦ μ' ἓνα νόμο τελεφετχίον περιορίστηκε σὲ πολὺ λίγες περιπτώσεις. Κατόπι ἔρχεται ὁ διορισμὸς τοῦ μηνυτῆ. Ἡ λέξις «μηνυτῆς» στὴν Πολιτικὴ Δικονομία μόνο σ' αὐτὴ τὴν περίστασιν ἀπαντιεῖται, μὰ τὴν ἰδίαν λέξιν μ' ἄλλη σημασία σὲ πολλὰς μεριὰς τὴν ἔχει τὸ Ποινικὸ Δίκαιο.

Ὁ διορισμὸς μηνυτῆ εἶναι τὸ ἀναγκαστικὸ ἐχτελεστικὸ μέσο, γὰ κείνους ποῦ ἔχουν τὸν παρὰ καὶ δὲ θέλουν νὰ πλεωρῶσιν τὰ χρέγια τους εἴτε ἀπὸ τοιγκουνιά, εἴτε ἀπὸ συνθήκειον, εἴτε ἀπ' ἄλλη καμιὰ ἰδιότητα. Στέλνεται τότες ἓνα πρόσωπο στὸ σπῆτι τοῦ τέτιου χρεοφειλέτη, ποῦ δουλειὰ του ἔχει νὰ θυμίζει ὁλοένα στὸ λεγόμενον, ὅτι χρωστάει κ' ὅτι πρέπει νὰ πλεωρῶσει. Ὁ νόμος δίνει τὸ δικαίωμα στὸ σταλμένο ἀπὸ τὸ δανειστὴ μηνυτῆ, νὰ στρογγυλοκαθίσει στὸ σπῆτι τοῦ χρεοφειλέτη, καὶ νὰ ἔχει τὴν ἀπαίτησιν νὰ τρώει, νὰ πίνει καὶ νὰ κοιμᾶται καὶ περὰ, ὅσο ποῦ νὰ γίνῃ ἡ πλεωρῶσις. Κ' ὅχι μόνο τοῦτα, μὰ ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν ὁ χρεοφειλέτης νὰ δίνει στὸ μηνυτῆ γὰ τὸν κόπο του καὶ λεφτὰ γὰ κάθε μέρα ποῦ περνᾷ. Ἄπραγην, ποῦ δὲν πρέπει ὅμως νὰναι περισσότερα ἀπὸ δέκα δραχμὲς τὴν ἡμέραν. Κ' ἂν δὲν τοῦ τὰ δώσει μὲ τὸ καλὸ, τὸν πᾶει ὕστερὰ ὁ μηνυτῆς στὸ δικαστήριον καὶ τὸν κάνει νὰ πλεωρῶσει, ἐξὸν ἀπ' αὐτὰ, καὶ τὰ δικαστικὰ ἐξόδα.

Γιὰ νὰ σταλθῇ ὅμως ἀπ' ἡ δανειστῆ μηνυτῆς, εἶναι ἀνάγκη ἀπὸ μερικὰς πρωτογενεῖς διατύπωσης ποῦ διατάζει ὁ νόμος. Ὁ δανειστὴς θὰ κάμει μιὰ ἀναφορὰ στὸ Πρωτοδικεῖο τοῦ σπιτιοῦ τοῦ χρεοφειλέτη, ποῦ θὰ ζητᾷ μ' αὐτὴ τὴν ἄδεια νὰ στείλῃ μηνυτῆ. Πρέπει μὲς τὴν ἀναφορὰ νὰ βάλῃ καὶ μαρτυρικὸ τοῦ Δήμαρχου, ποῦ νὰ δείχνεται μ' αὐτὸ ὅτι ὁ χρεοφειλέτης εἶναι σὲ θέση νὰ πλεωρῶσιν τὸ χρέος του, γιὰτ' ἔχει περιουσία, λεφτὰ κ.τ.λ. Τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου εἶπε ὅτι μόνο ὁ Δήμαρχος μπορεῖ νὰ βγάλῃ τέτιον μαρτυρικὸ, κ' ὅχι καμιὰ ἄλλη ἀρχὴ τοῦ τόπου, ἐπειδὴ καὶ καθαρὰ τὸ λέει ὁ νόμος. (Ἀπόφασις 60 τοῦ Ἀρείου Πάγου. Χρόνος 1845).

Τὶ πρόσωπο ὅμως πρέπει νὰναι ὁ μηνυτῆς; Ὅποιος ὅποιος κάνει γὰ μιὰ τέτια δουλειὰ; Ὁ νόμος σωμαίνει γὰ τοῦτο. Μὰ ὁ νομοδράσκας Οἰκονομίδης στὸ «Ἐγχειρίδιον τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας» μας λέει, ὅτι πρέπει νὰναι δικαστικὸς κλητῆρας, καὶ τοῦτο βγαίνει ἀπὸ τὸ γερμανικὸ κείμενον τοῦ νόμου (τὸ κακαμεταφρασμένο στὴν ἐλληνικὴ. Γιατ' εἶναι γνωστὸ πῶς οἱ νόμοι ποῦ ἐκδοθήκανε ὅταν ἦρθε ὁ πρῶτος βασιλεὺς — καὶ τέτιος εἶναι κ' ἡ Πολιτικὴ Δικονομία — εἴτανε γραμμένοι σὲ γερμανικὴ γλῶσσα, γιὰτὶ Μπαβαροὶ τοὺς φτιάξαν. Ὑστερὰ μεταφρά-

στηκαν καὶ κακομεταφράστηκαν στὴν καθαρεύουσα.

Ἡ ἀναφορὰ τοῦ δανειστῆ, ἀφοῦ ἐξεταστῇ ἀπὸ τὸ δικαστήριον κ' ἀποδειχθῇ ὅτι στηρίζεται στὸ νόμον, θὰ γίνῃ δεχτὴ καὶ θὰ βγῇ ἡ ἀπόφασις ποῦ θὰ δίνει τὴν ἄδεια σ' αὐτόνε νὰ στείλῃ στὸ χρεοφειλέτη μηνυτῆ. Ἐδῶ ξεφυτρώνει τοῦτο τὸ νομικὸ ζήτημα. Μπορεῖ ὁ χρεοφειλέτης νὰ προσβάλλῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴ μ' ἀνακοπή, καὶ νὰ πῇ ὅτι στὴ δίκην αὐτὸς δὲν προσκαλέστηκε καὶ δὲν παρουσιάστηκε; Τὸ ζήτημα ἐξεδιάλυσε ὁ Ἀρείος Πάγος μὲ τὴν ἰδίαν ἀπόφασιν ποῦ παραπανοῦ ἀναφέραμε, (60 τοῦ 1845) κ' εἶπε ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ἀνακοπή ἐναντίον τῆς ἀπόφασης ποῦ διατάζει διορισμὸ μηνυτῆ, γιὰτὶ ὅσες ἀποφάσεις βγαίνουν ὕστερὰ ἀπὸ διαδικασίαν μ' ἀναφορὰ (Πολιτικὴ Δικονομία, Ἄρθρον 640 καὶ κατοπινὰ) μονάχα ἐφ' ὅσον δέχονται, κατὰ τὴς νόμιμες διατύπωσης.

Τὸ ἐχτελεστικὸ μέσο τοῦ διορισμοῦ μηνυτῆ δὲν εἶναι χρήσιμον μόνο στὴν περίστασιν ποῦ εἴπαμε παραπάνου, ὅταν δηλαδὴ ἔχει περιουσία ὁ ὀφειλέτης δὲν ἔχει ὅμως θέλησιν νὰ πλεωρῶσιν, μὰ διατάσσεται ἀπὸ τὸ ἄρθρον 882 Πολ. Δικονομίας, καὶ στὴν περίστασιν ποῦ καταδικάζεται κανένας νὰ πειρησθῇ μὲ πρᾶξιν, λόγου χάριν νὰ δείξῃ ἓνα ἔγγραφο ἢ νὰ γκρεμίσῃ ἓνα τοῖχο ἀψηλὸ ποῦ κρύβει τὸ φῶς τοῦ γείτονος καὶ ποῦ τὸν ἔχτισε χωρὶς δικαίωμα, καὶ τὰ ὅμοια, — κ' ἀρνιέται νὰν τὸ κάμει. Τότε ἂν δὲν μπορεῖ τὴν πρᾶξιν αὐτὴ νὰν τὴν πειρησθῇ ἄλλος μὲ ἐξόδα αὐτοῦ ποῦ πρέπει νὰν τὴ κάμει, ὁ νόμος λέει ὅτι ἡ καταδικάζεται αὐτὸς σὲ χρηματικὴ τιμωρία ἀπὸ 30 ἕως μὲ 300 δραχμὲς, ἢ στέλνεται στὸ σπῆτι τοῦ μηνυτῆ γὰ νὰν τοῦ καθίσει στὸ στέριον τσιμποῦρι.

Ὁ συντάχτης τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας πῆρε αὐτὲς τὴς διατάξεις, γὰ τὸ διορισμὸ μηνυτῆ, ἀπ' τὴ γερμανικὴ νομοθεσίαν ὅπου καὶ πρωτοφάνηκαν. Μὰ ὁ χαρακτῆρας καὶ τὰ συνθήματα τοῦ λαοῦ μας, δὲν μπορούσαν νὰ χωνέψουν τέτια νομοθετήματα, καὶ φάνηκε εὐτὺς ἀπ' ἀρχῆς ἡ ἀντίδρασις. Ὡραῖος ἀλήθεια πρᾶγμα! τοῦ ρωμοῦ ποῦ δὲ θέλει ποτέ νὰ πλεωρῶσιν, καὶ μάλιστα ἅμα χρωστάει, νὰν τοῦ στέλνεις στὸ σπῆτι τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου, ἄγριο βέβαιον καὶ τρομερὸ ἀφοῦ θᾶναι δικαστικὸς κλητῆρας, ποῦ πρῶτ', μεσημέρι, βράδι νὰν τοῦ θυμίζει τὸ χρέος του, νὰν τοῦ ζητᾷ φαί, πιστί, κρεββάτι, λεφτὰ γὰ τὸν κόπο του, καὶ νὰ τοῦ λέει «μπάρμπα, νὰ πλεωρῶσιν, ἀλλ' ὡς δὲν τὸ κουνᾷ» — ὅπως μιὰ φορὰ κ' ἓνα καιρὸ στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, τοῦ Δαρείου ἑνὸς δικῆς του τοῦλας κάθε πρῶτ' «Βασιλεῖ, μὴν ξεχνᾷς τοὺς Ἑλληνας» γὰ νὰν τοῦ δίνει θύμηση πῶς βρίσκεται κάπου ἓνας λαὸς ποῦ δάνεισε στὸ βασιλεῖα τῶν Περσῶν πίκρας καὶ συμφορὰς, καὶ ποῦ πρέπει νὰ τοῦ ξεπλεωρῶσιν.

Λένε, ὅτι μόλις πρωτομπῆκε σ' ἐνέργειαν ἡ Πολιτικὴ Δικονομία ἐστάλθηκε μηνυτῆς σὲ κάποιον χωρὶ τῆς Μάνης, σ' ἓναν προσεστὸ ἀπὸνα δανειστῆ του, κ' ὅτι ὁ προσεστὸς ἰδέχθηκε τὸ μηνυτῆ μ' ὅλες τὴς τιμὲς τῆς φιλοξενίας. Κ' ἐπειδὴ πίστευε ὅτι ἄδικα τοῦ ζητᾷ λεφτὰ ὁ δανειστῆς του, εἶπε πῶς θὰ θρέφῃ στὸ σπῆτι τοῦ τοῦ μηνυτῆ ὅσο ποῦ νὰ βαριότανε καὶ νὰφευγε, ὅπως νόμιζε. Μὰ ὁ μηνυτῆς μιὰ καὶ μπῆκε στὸ νοικοκυριὸ τοῦ προσεστοῦ πάσκιζε νὰν τὰ φτιάξῃ μὲ τὴν ἑμορφὴ θυγατέρα του, κ' ἔτσι οἱ μέρες τους περνοῦσαν μ' ἐρωτικὰς περιπάθειες. Ὅσο ποῦ τὰ κατάλαβαν — τὰ συνθήματα τῆς Μάνης ἄγρια εἶναι στὴν ἐκδίκησιν — καὶ μιὰ νύχτα ἀπάνου στὸν ὕπνον τοῦ σκοτώσανε τὸ μηνυτῆ.

Ἄλλου πάλι λένε, ὅτι ὁ μηνυτῆς ποῦ μπῆκε σὲ κάποιον πλούσιον σπῆτι ζητώντας τὸν ἀφέντη, γὰ

νὰν τοῦ θυμίσῃ τὸ χρέος του, ἔγινε δεχτὸς στὴν ἀρχὴ μὲ καλὸ τρόπο, μὰ ὅταν τὸλμησε νὰ ζητήσῃ φαί καὶ κρεββάτι τοῦ ρίχτηκαν μὲ ξύλα καὶ μὲ πέτρες, ἀφεντικοὶ καὶ περέτες καὶ τοῦ τὸν ἔκαμαν νὰ φύγῃ θέλοντας καὶ μ' αὐτὸν ὅχι μὲ λίγες ζημιὰς στὴν πλῆκτῃ του.

Αὐτὰ κ' αὐτὰ ἔκαμαν νὰ μπουνε λίγο λίγο σὲ ἀχρηστία οἱ διατάξεις γὰ τὸ διορισμὸ μηνυτῆ, κ' ἀπ' τὸ 1850 καὶ ὀῶθε, ὅσο ξέρουμε, δὲν ἔγινε καμιὰ ἀναφορὰ σὲ κανένα δικαστήριον γὰ τέτια δουλειὰ. Ὅταν ἰδῶ καὶ κάμποσα χρόνια τὸ υπουργεῖο τῆς Δικαιοσύνης ἔκαμε μιὰ ἐπιτροπὴ κ' ἔφτιαξε ἓνα σκέδιον νόμου ποῦ ἔλλαζε τὴς διατάξεις τοῦ κερραλίου τοῦ τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας «περὶ ἐκτελέσεως» ἐπειδὴ βρεθήκανε ὅτι δὲν εἶναι καταπῶς πρέπει, κἀνοντας τὴς δίκας γὰ τὴν ἐκτέλεσιν νὰ τραβᾷ ἓναν αἰῶνα, κ' ἀζαίνοντας τὴν μπερμπαντικὴν τὴν δίκων, δὲ βελθῆκανε κ' οἱ διατάξεις αὐτὲς τῆς Δικονομίας γὰ τὸ διορισμὸ μηνυτῆ μέσα σ' αὐτὸ τὸ σκέδιον καὶ νόμος δὲν ἔγινε. Ὅσο ποῦ στὰ 1899 ὁ τότες ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης Καραπαυλὸς ἔφτιαξε νομοσκέδιον «Περὶ καταργήσεως τῶν περὶ διορισμοῦ μηνυτοῦ διατάξεων τῆς Πολ. Δικονομίας» καὶ τῶ ὤσσε στὴ Βουλὴ γὰ νὰ ψηφισθῇ. Δὲν ψηφίστηκε ὅμως οὔτε τότε, ἀλλὰ πολὺ ἀργότερον.

Ὅλα τοῦτα μὲς δείχνουν τρανὰ καὶ τρεφ, πῶς οἱ ξένες νομοθεσίαι ποῦ ἐδόθησαν στὴν Ἑλλάδα μόλις λευτερώθηκαν, τίποτ' ἄλλο δὲν ἔκαμαν, παρὰ μὲ τὴς ἀσυνήθιστες διατάξεις τους νὰ μισηθοῦν ἀπὸ τὸ λαὸ καὶ νὰ μὴν μπόρουν νὰ δώσουν τοὺς καρπούς ποῦ ὅλοι τότε πρόσμεναν. Ἡ ρωμισοὺνη ἔθελε γὰ νὰ κυβερνηθῇ καλὰ, νόμους φτιασμένους ἀπὸ ρωμοῦς, ποῦ ξέρανε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ πράγματα, ἀδιάφορο ἂν δὲν εἴταν καὶ σοφοί, καθὼς οἱ γερμανικοί. Παπούτσι ἀπὸ τὸν τόπον σου ἂν εἶν' καὶ μπαλωμένο, λέει μιὰ παροιμία ποῦ ἰδῶ περίφημα ταιριάζει.

Δ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
Δικηγόρος.

Α ΠΙΣΤΗ

Ξέρεις; τὸν ἄντρα μου γλῶκα
Ἀπόψε εἶχα φιλήσει,
Καημὸ νὰ τὸν χῆρ' τριδίπλο
Μονάχος σὰν ζυπνήσῃ.

Κι' ὁ νῶς τὴν πῆρε κέφυγε
Κρυφὰ πὸ τὸ παλάτι
Τὴ νύχτα τὴν ἀρχόντισσα
Πάνου στὸ μάβρο του ἄτι.

Μὰ ὁ νῆς τὰ λόγια πᾶκουσεν
Ἀπ' τῆς κυρῆς τὸ στομα,
Ὅλα τὰ βάζει μὲ τὸ νοῦ
Κι' ἀνατριχίζει ἀκόμα.

ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΥΠΗΓΗΓΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

Ὁδὸς Ἀκαδημία; ἀριθ. 82.